
ЗНОВУ ВДОМА

Ясно-зелений травневий вечір зійшов на світ, і в гавані Чотирьох Вітрів тонули між темними берегами, відбиваючись, наче в дзеркалі, золотаві призахідні хмари. Море, тужливе навіть о весняній порі, плакало понад дюнами, але веселий пустотливий вітерець скрадався вздовж червоної дороги, якою в напрямку Глена Святої Марії неквапно лінула пишна, солідна постать панни Корнелії. От уже тринадцять років панна Корнелія, будучи жінкою Маршала Еліота, мала всі підстави зватися «пані Еліот», проте давні друзі незмінно кликали її старим, милим і звичним ім'ям, і лиш одна особа з-поміж них презирливо відкинула його. Сьюзен Бейкер, сувора й сивочола віддана служниця родини Блайтів із Інглсайду, завжди користалася з нагоди мовити «пані Еліот» – підкреслено в'їдливо, мов запевнюючи: «Ти хотіла бути «пані», то, про мене, будеш «пані», ще й так, що надовго затямиш».

Панна Корнелія йшла в Інглсайд – відвідати подружжя Блайтів, що допіру повернулося з Європи. Їх не було вдома три місяці, відколи в лютому вони поїхали на славетний медичний конгрес у Лондоні; отож панна Корнелія прагнула обговорити певні події, що сталися за цей час у Глені. Почати з того, що в домі пастора оселилася нова сім'я – і яка! Дорогою до Інглсайду панна Корнелія встигла кілька разів глибокодумно похитати головою, міркуючи про нового душпастиря та його рідних.

Сьюзен Бейкер та уроджена Енн Ширлі помітили її з широкого інглсайдського ганку, де сиділи, упиваючись чаром сутінків, посвистом сонних вільшанок у кленовім гіллі й танцем нарцисів із вітром проти старої блякло-червоної цегляної стіни.

Енн сиділа, переплівши пальці рук на коліні, вдивляючись у теплі, лагідні сутінки, така пустотлива і юна душею, як тільки могла дозволити собі мати шістьох дітей; прекрасні сіро-зелені очі її, глядячи на прибережну дорогу, повнилися незмінною жвавою мрією. Позаду матері в гамаку згорнулася Рілла – пухкенька шестилітня «булочка», найменша з інглсайдських дітлахів. Була вона кучерява й руда, горіхові очі її міцно заплющилися, аж навсібіч від них сипонули кумедні зморщечки: Рілла завжди спала саме так.

Ширлі, знаний у родині як «смаглявий хлопчик», дремав на руках у Сьюзен. Кароокій рум'яний малюк із темно-каштановою чуприною був улюбленцем доброї служниці. Після його народження Енн довго не могла оклигати, тож Сьюзен гляділа й пестила немовля з усією нестримною ніжністю, якої не викликало в неї жодне з інших дітей, хай яких люблених і дорогих. Лікар Блайт сказав якось, що, якби не вона, Ширлі не вижив би.

– Я дала йому життя так само, як ви, пані Блайт, дорогенька, – часто повторювала Сьюзен. – Він – моя дитина, так само, як ваша.

І справді, Ширлі завжди біг саме до Сьюзен, щоб вона заколисала його чи поцілувала свіжу гулю, саме в неї шукав рятунку від заслужених покарань. Сьюзен сумлінно роздавала ляпанці решті юних Блайтів, коли вважала, що це потрібно для їхнього ж блага, проте ні разу не здійняла руки на Ширлі й не дозволила зробити це його матері. А коли все ж лікар Блайт відшмагав був молодшого сина, Сьюзен безмежно розлютилася.

– Цей чоловік відшмагав би і янгола, пані Блайт, дорогенька, можете бути певні, – розпачливо заявила вона й кілька тижнів опісля того не пекла бідолашному лікареві пирогів.

На час відсутності господарів Сьюзен забрала Ширлі до свого брата і три щасливі місяці він належав їй неподільно – решта дітей поїхала до Ейвонлі. А проте Сьюзен тішилася поверненню до Інглсайду і своїх любих домашніх. Інглсайд був її світом, а вона в нім – єдиновладною правителькою. Навіть Енн нечасто оспорювала її рішення, на превелике обурення пані Лінд із Зелених Дахів, яка похмуро запевняла щоразу, навідуючись у Чотири Вітри, буцім Енн дає Сьюзен Бейкер аж надто багато волі й іще пошкодує про це.

– Онде Корнелія Брайант прямує надбережною дорогою в наш бік, пані Блайт, дорогенька, – мовила Сьюзен. – Хоче, певне, вилити на нас усі плітки за три місяці.

– Надіюся, що це так, – відповіла Енн, обхопивши коліна руками. – Ох, Сьюзен, як я зголодніла за нашими сільськими плітками! Надіюся, панна Корнелія розкаже все, що сталося тут у нашу відсутність... *усе* – хто народився, женився, упився, хто вмер чи поїхав із Глена, хто оселився тут, хто посварився із сусідом, утратив корову, а чи знайшов жениха. Ох, як гарно бути знову вдома, бачити друзів – і я хочу знати про них *усе*. Адже, пам'ятаю, навіть гуляючи Вестмінстерським абатством, я думала, за кого із двох своїх кавалерів нарешті вийде Мілісент Дрю. Знаєте, Сьюзен, мене мучить жахлива підозра, що я таки люблю попліткувати.

– Та звісно ж, пані Блайт, дорогенька, – притакнула Сьюзен, – усяка справжня жінка любить слухати чужі новини. Мені й самій цікаво знати, кого обере Мілісент Дрю. Я жениха ніколи не мала – а надто двох – але тепер мені то байдуже. Бути старою панною не так прикро, коли звикнеш до цього. А зачіска Мілісент мені

завжди нагадує мітлу – та чоловікам до того, певне, і діла нема.

– Вони бачать лише її гарненьке, лукаве, звабне личко, Сьюзен.

– Може, і так, пані Блайт, дорогенька. Краса – то омана, а врода – марнота*. Так сказано у Святому Письмі, але я хотіла б сама в тому впевнитися, якби такий був задум Господній. Авжеж, усі ми станемо вродливі на небесах, та що доброго буде нам із цього тоді? До речі, щодо пліток, пані Блайт, дорогенька: подекують, що пані Міллер із-над затоки тиждень тому намагалась повіситися.

– Та що ви кажете, Сьюзен!

– Не хвилюйтеся, пані Блайт, дорогенька. Нічого їй не вдалося. Та я не можу судити її за намір, бо ж Гаррісон Міллер – страхітливий чоловік. Проте з її боку то було неумдро – вішатися й давати йому змогу запопасти іншу молодичку. Я собі, пані Блайт, дорогенька, замість вішатися, спробувала б довести його, щоби сам у зашморг поліз. Хоч я ніколи не схвалювала чужих самогубств, попри всякі обставини, можете бути певні.

– Та що там сталося із Гаррісоном Міллером? – жваво озвалася Енн. – Він завжди доводить когось до крайнощів.

– Дехто називає це релігійністю, а дехто – осячкою впертістю, даруйте на слові, пані Блайт, дорогенька. Тільки щодо Гаррісона – хтозна, що воно й таке. Часом він гарчить на всіх, бо думає, що йому судилася вічна кара Господня. А тоді раптом каже, що то все бай- дуже, і напивається. Я так собі гадаю, що він на цвіту прибитий. У їхній родині це незрідка стається. Його дід був здурів – усе бачив довкола велетенських чорних павучиськ. Вони, мовляв, по ньому повзали й теліпалися

* Біблія, Прип.. 31:30, цит. за пер. І. Огієнка (*тут і далі – прим. перекл.*).

в повітрі. Надіюся, я ніколи не збожеволю, пані Блайт дорогенька... та певно, що ні, бо серед Бейкерів такого не траплялося. Однак, якщо премудрим Провидінням судився мені цей жереб, я сподіваюся, що павуків собі не уявлятиму – я їх терпіти не можу. Що ж до пані Міллер – то я їй не знаю, чи вона заслуговує на співчуття. Вона, подекують, віддалася за Гаррісона тільки на зло Річардові Тейлору. Цікавий привід для заміжжя, га? Та звісно, я не можу судити про справи матримоніальні, пані Блайт, дорогенька. А онде й Корнелія Брайант коло воріт – ото ж я вкладу нашого благословенного смаглявого хлопчика їй принесу в'язання.

ГЛЕНСЬКІ ЧУТКИ

– А де ж решта дітей? – запитала панна Корнелія, коли стихли вітання: сердечні з її боку, палкі з боку Енн і погідно-стримані з боку Сьюзен.

– Ширлі спить, а Джем, Волтер і двійнята – у своїй любій Долині Райдуг, – мовила Енн. – Бачте, вони щойно сьогодні повернулися додому. Ледь устигли повечеряти, як і кинулись до свого видолінку. То наймиліше їхнє місце на світі – краще навіть за кленовий гай.

– Боюся, чи не занадто сильно вони його люблять, – похмуро буркнула Сьюзен. – Маленький Джем сказав був недавно, що по смерті волів би опинитися в Долині Райдуг, а не на небесах, і то виглядало непоштиво.

– Та вони, певно, і в Ейвонлі добре провели час, – відказала панна Корнелія.

– О, пречудово. Марілла так їх розпещує. Надто Джема – у її очах він не здатен на жодну шкоду.

– Панна Катберт уже, либонь, геть постаріла, – зітхнула панна Корнелія, беручись до в'язання, щоб не відставати від Сьюзен – бо ж панна Корнелія стояла на тім, що жінка, чиї руки зайняті роботою, незмінно має перевагу проти жінки, що сидить без діла.

– Маріллі вісімдесят п'ять, – зітхнула Енн, – і коси в неї тепер білосніжні. Проте зір, як не дивно, ліпший, ніж у шістдесят років.

– Хай там як, рибонько, а я рада, що ви знову тут. Без вас мені було так сумно... хоч у Глені й не занудьгуеш,

повірте *мені*. А щодо церковного життя – то я їй не пригадаю, коли ще в нас була така насичена весна. Енн, рибонько, ми нарешті маємо собі пастора!

– Його звуть превелебний Джон-Нокс Мередіт, пані Блайт, дорогенька, – озвалася Сьюзен із рішучим наміром не дати панні Корнелії переказати всі новини самотужки.

– Він добрий чоловік? – поцікавилася Енн.

Панна Корнелія зітхнула, а Сьюзен тяжко застогнала.

– О, так, він добрий, якщо вже на те – дуже приємний, освічений і духовний. Але... ох, Енн, рибонько, у нього ж геть немає практичного глузду!

– Чому ж тоді ви запросили його обійняти парафію?

– Бо він, безперечно, найкращий проповідник з усіх, що досі служили в нашій церкві, – мовила панна Корнелія, закривши ряд і знову схрестивши в'язальні спиці. – Я так собі думаю, він не дістав парафії в місті лише через ту свою вічну химерну замрію. Його випробна проповідь була чудова, повірте *мені*. Усім безмежно сподобалася її вона, і сам пан Мередіт із вигляду.

– Він *надзвичайно* вродливий, пані Блайт, дорогенька, і, як-не-як, *мені* приємно буде бачити вродливого панотця, – утрутилася Сьюзен, певна, що час і їй нагадати про себе.

– Крім того, – вела далі панна Корнелія, – ми мушили вже обрати бодай когось. А пан Мередіт виявився першим із кандидатів, який не викликав дискусій. Щодо решти ми сперечалися. Хотіли були обрати пана Фолсома – він теж був добрим проповідником, та декому не сподобалася його зовнішність: надто вже пещений і смаглявий.

– Наче великий чорний котисько, пані Блайт, дорогенька, – докинула Сьюзен. – А я не здатна щонеділі зносити такого на церковній кафедрі.

– Тоді приїхав пан Роджерс. Цей виявився ні риба, ні м'ясо, – мовила панна Корнелія. – Та навіть якби він

проповідував краще за самих Петра й Павла, це йому не зарадило би. Тієї неділі вівця старого Калеба Рамзі забрела до церкви й голосно бекнула, щойно він виголосив біблійний текст. Усі зареготали й опісля того сердешний пан Роджерс не мав уже аніякісіньких шансів. Дехто думав, що нам слід запросити пана Стюарта, бо він усі розуми поїв – уміє читати Новий Завіт п'ятьма мовами.

– Та вряд чи це допоможе йому дістатися на небеса радше, ніж іншим, – знову втрутилася Сьюзен.

– Більшості з нас не сподобалась його манера говорити, – мовила панна Корнелія, не зважаючи на Сьюзен. – Бубонить собі щось під носа... а пан Арнетт *узагалі* не вміє проповідувати. І текст для проповіді вибрав щонайгірший – «Прокляніте Мероза»*.

– Щоразу, коли йому бракнуло слів, він гупав Біблією по кафедрі й викрикував: «Прокляніте Мероза!» Сердешний той Мероз, хто б він не був – ох, і прокляли його тієї неділі добряче, – притакнула Сьюзен.

– Пастор, який хоче посісти кафедру, мусить ретельніше добирати біблійний текст, – ваговито сказала панна Корнелія. – Мабуть, нашим священником став би пан Пірсон, якби дібрав інший текст для проповіді. Та коли він оголосив: «Дивлюся на гори, аж ось вони трусяться»**, для нього враз усе було скінчено. Паства захихотіла: кожне знало, що дві незаміжні дочки Гіллів*** із Гарбор-Геда вже п'ятнадцять років сподіваються запопасти кожнісінького нежонатого панотця, що приїздить у Глен. А в пана Ньюмена була завелика сім'я.

– Він винаймав кімнату в мого зятя, Джеймса Клоу, – мовила Сьюзен. – «То скільки це у вас дітей?» – питаю я,

* Біблія, Книга Суддів, 5:23 (за пер. І. Огієнка).

** Єремії, 4:24 (за пер. І. Огієнка).

*** Гра слів: прізвище Гілл (Hill) співзвучне з англійським словом hill – пагорб. Повна цитата з Біблії звучить так: «Дивлюся на гори, аж ось вони трусяться, і всі згір'я хитаються».